

STD – 6

ગાલા

વિજ્ઞાન પ્રયોગપોથી

પ્રયોગ :-1

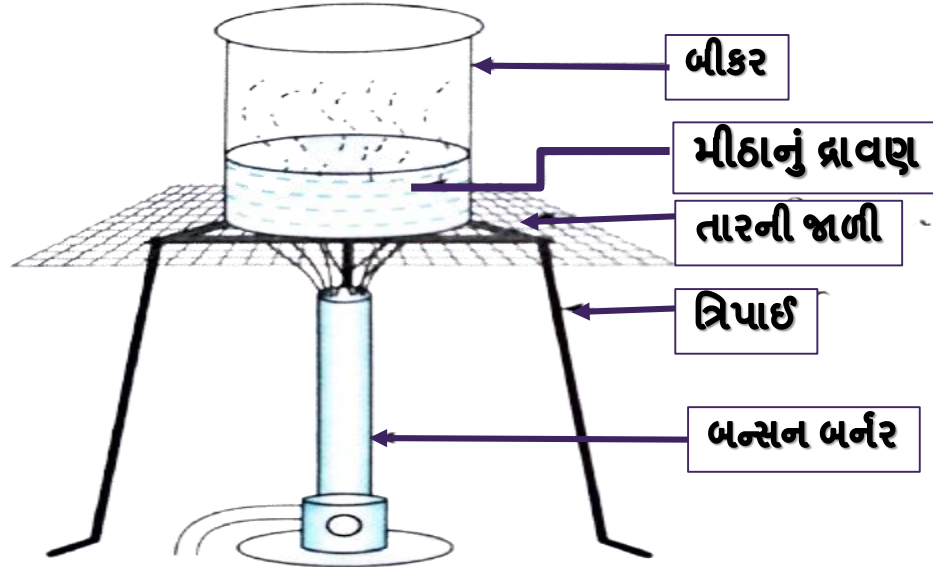
પ્રયોગ - 1

હેતુ:- મીઠાના દ્રાવણમાંથી મીઠું મેળવવું.

સાધન:- બીકર, તારની જાળી, બન્સન બર્નર, ત્રિપાઈ.

પદાર્થ:- પાણી , મીઠું

આકૃતિ:-

પ્રયોગ- પદ્ધતી

- (1) એક બીકરમાં આપેલ મીઠાનું દ્રાવણ લો.
- (2) ત્રિપાઈ ઉપર તારની જાળી મૂકી તેના ઉપર બીકર મૂકો.
- (3) બીકરને ધીમા તાપે ગરમ કરો.
- (4) જ્યારે બીકરમાંનું બધુ પાણી બાષ્પરૂપે ઊડી જાય ત્યારે બીકરમાં કંઈ અવશેષ વધે છે કે નહિ તે તપાસો.

» અવલોકન

બીકરમાં સફેદ રંગના પદાર્થ બાકી રહે છે, તે મીઠું છે.

» નિર્ણય

બાષ્પીભવન દ્વારા મીઠાના દ્રાવણ માંથી મીઠું છૂટું પાડી શકાય છે.

જ્ઞાનચક્રાસણી

1. નીચેના દરેક પ્રશ્નની નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર લખો:

(1) ચોખામાંથી કણકી દૂર કરવા માટે કયું સાધન વપરાય છે?

A. સૂપડું

B. ચાળણી

C. ગળણી

D. આપેલ તમામ

(2) અનાજ ઊપણવા માટે કયું સાધન વપરાય છે?

A. ચાળણી

B. ગળણી

C. સૂપડું

D. આપેલ પૈકી એક પણ નહીં

(3) મીઠાના દ્રાવણમાંથી મીઠું મેળવવા કઈ પદ્ધતિ વપરાય છે?

A. ગાળણ

B. નિતારણ

C. ઘનીભવન

D. બાષ્પીભવન

(4) પાણી અને તેલના મિશ્રણમાંથી ઘટકોને અલગ કરવા કયું સાધન વપરાય છે?

A. ગાળણપત્ર

B. પૃથક્કરણ ગળણી

C. ચાળણી

D. આધુનિક ગાળણપાત્રો

2. નીચેના પ્રશ્નોના એક કે બે શબ્દોમાં ઉત્તર લખો :

(1) ડાંગરના કણસલાંમાંથી દાણા અલગ કરવાની રીતને શું કહે છે?

છડવું

(2) દ્રાવ્ય અને દ્રાવકના મિશ્રણને શું કહે છે?

દ્રાવણ

(3) અનાજમાંથી કાંકરા દૂર કરવા કઈ પદ્ધતિ વપરાય છે?

વીણવું

(4) દહીંને વલોવીને શું મેળવી શકાય?

છાશ અને માખણ

3. વ્યાખ્યા આપો :

બાષ્પીભવન :

પાણીને વરાળમાં રૂપાંતર કરવાની ક્રિયાને બાષ્પીભવન કહે છે.

અલગીકરણ :

મિશ્રણના ઘટકોને છૂટા પાડવાની પદ્ધતિને અલગીકરણ કહે છે.

પ્રયોગ :-1

